

ایران برای نخستین بار بین برترین دانشگاه‌های یک رتبه‌بندی جهانی نماینده دارد

دانشگاه آزاد در جمع ۱۰۰ دانشگاه برتر RUR 2025

ابوالفضل مظاهری
دبیر گروه دانشگاه

عبار فعالیت‌های علمی را اهالی دانش با روش‌های مختلف علم‌سنجی اندازه‌گیری می‌کنند؛ هر کدام هم نقاط ضعف و قوت خاص خودشان را دارند و از زاویه به‌خصوصی عملکرد یک سازمان یا پژوهشگر ارزیابی می‌کنند. مجموعه‌های بزرگی چه در سطح بین‌المللی یا در سطح ملی هم با استفاده از این شاخص‌های علم‌سنجی امکان بررسی روند فعالیت در بازه‌های زمان و مقایسه بین مؤسسات و سازمان‌های علمی کشورها را فراهم می‌کنند. نمونه آن نظام رتبه‌بندی Round University Ranking است که به‌اختصار RUR نامیده می‌شود و یکی از نظام‌های بین‌المللی معتبر در ارزیابی و مقایسه عملکرد دانشگاه‌ها در سراسر جهان است. نظامی که از سال ۲۰۱۰ آغاز به کار کرده و به‌طور سالانه، رتبه‌بندی جامعی از دانشگاه‌های جهان را منتشر می‌کند. این رتبه‌بندی بر پایه یک روش‌شناسی متوازن و چندبعدی استوار است و توسط شرکت RUR Rankings Agency مستقر در روسیه پایه‌گذاری شده و با مشارکت داده‌های علمی شرکت Clarivate Analytics (ناشر پایگاه داده Web of Science) اجرا می‌شود. این مجموعه در کنار رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهان که به نسخه ۲۰۲۵ آن به تازگی منتشر شده و موضوع گزارش امروز «فرهیختگان» است، رتبه‌بندی‌های دیگری نظیر موضوعی یا اعتباری را هم ارائه می‌دهد. RUR تلاش کرده تا دانشگاه‌ها باید در چندین بعد کلیدی مورد ارزیابی قرار گیرند، نه صرفاً بر اساس تعداد مقالات یا میزان بودجه پژوهشی. هدف اصلی RUR ارائه اطلاعاتی شفاف، قابل مقایسه و متوازن در باره عملکرد دانشگاه‌ها در سطح بین‌المللی است تا هم دانشگاه‌ها بتوانند نقاط قوت و ضعف خود را شناسایی و برای بهبود عملکرد برنامه‌ریزی کنند، هم دانشجویان برای انتخاب مقصد تحصیلی تصمیم‌گیری آگاهانه‌تری داشته باشند و هم سیاست‌گذاران آموزش عالی تصویری دقیق از وضعیت علمی و آموزشی کشور خود در مقایسه با سایر کشورها داشته باشند. در حال حاضر RUR عملکرد بیش از ۱۲۰۰ دانشگاه در ۸۵ کشور را با استفاده از ۲۰ شاخص در چهار حوزه کلیدی ارزیابی می‌کند.

جزئیات معیارهای نظام رتبه‌بندی راوند

نظام رتبه‌بندی جهانی راوند (RUR) برای ارزیابی دانشگاه‌ها از ۲۰ شاخص منحصر به فرد و در ۴ حوزه کلیدی شامل آموزش، پژوهش، تسع بین‌المللی و پایداری درآمدی و مالی استفاده می‌کند. وزن هر یک از معیارهای آموزش و پژوهش ۴۰ درصد و وزن معیارهای تنوع بین‌المللی و پایداری درآمدی و مالی نیز هر کدام ۱۰ درصد از کل امتیازات را شامل می‌شود. این نظام رتبه‌بندی مدعی است که با روش ممتازی به بررسی عملکرد دانشگاه‌ها می‌پردازد. نخست اینکه برخلاف بسیاری از نظام‌های رتبه‌بندی که به‌شدت به پژوهش یا استنادها وابسته هستند، RUR به تمام ابعاد آموزش عالی توجه دارد، دوم شفافیت و اینکه همه شاخص‌ها و وزن آن‌ها به‌طور عمومی اعلام می‌شود. سوم، ثبات در شاخص‌ها و ثابت ماندن ساختار شاخص‌ها از ۲۰۱۰ و چهارم، دسترسی عمومی. اطلاعات مورد نیاز این رتبه‌بندی نیز با استفاده از داده‌های کتاب‌سنجی شامل مقالات، استنادها و مجلات علمی، داده‌های آماری دانشگاه مانند اعضای هیئت علمی، دانشجویان، درآمدها و بودجه‌ها و نظرسنجی شهرت علمی که سالانه از پژوهشگران و متخصصان آموزش عالی به عمل می‌آید جمع‌آوری می‌شود.

هاروارد برترین دانشگاه RUR

یک هزار و ۲۳۷ دانشگاه و موسسه آموزش عالی در رتبه‌بندی ۲۰۲۵ RUR حضور دارند که در ۶ لیگ از الماس تا جهانی دسته‌بندی شدند. ۱۵۴ دانشگاه آمریکایی و ۳۹ دانشگاه چینی در این رتبه‌بندی مورد بررسی قرار گرفتند. دانشگاه هاروارد با کسب امتیاز کامل (۱۰۰) در جایگاه نخست قرار دارد و ۵ دانشگاه بعدی هم همه از آمریکا هستند. پس از دانشگاه استنفورد، مؤسسه فناوری کالیفرنیا، مؤسسه فناوری ماساچوست (MIT)، دانشگاه جانز هاپکینز، دانشگاه ییل قرار دارند و آکسفورد انگلیسی‌ها در جایگاه هفتم قرار دارد. در رده هشتم دانشگاه پنسیلوانیا ایستاده و در رده نهم دانشگاه چینخوا از چین قرار گرفته است.

کالج سلطنتی لندن نیز دهمین دانشگاه برتر این رتبه‌بندی بوده و با این حساب، در بین ۱۰ دانشگاه نخست هفت دانشگاه آمریکایی، دو دانشگاه از انگلیس و یک دانشگاه از چین قرار گرفتند.

در لیگ الماس یعنی ۱۰۰ دانشگاه پیشرو این رتبه‌بندی ۲۳ کشور دانشگاه دارند. سهم آمریکا با ۳۹ دانشگاه بیشتر از همه است. بعد از آن انگلیس با ۱۱ دانشگاه، چین با ۱۰ و سوئیس با ۶ دانشگاه قرار گرفتند. ژاپن و کره جنوبی هم دیگر کشورهای آسیایی هستند که به ترتیب ۵ و ۴ دانشگاه در رتبه‌بندی ۱۰۰ دانشگاه نخست دارند. نکته قابل توجه اما حضور ایران برای نخستین بار در جمع ۱۰۰ دانشگاه برتر یک رتبه‌بندی بین‌المللی است. دانشگاه آزاد اسلامی با قرار گرفتن در جایگاه ۹۳ نخستین دانشگاه ایرانی است که در جمع ۱۰۰ دانشگاه برتر یک رتبه‌بندی قرار می‌گیرد. در بین دانشگاه‌های آسیایی حدود نیمی از ۳۰ دانشگاه برتر از آن چینی‌هاست. در فهرست آسیا، پس از دانشگاه چینخوا با امتیاز ۹۵/۵، دانشگاه پکنینگ و دانشگاه جیجیانگ قرار گرفتند. چهارمین دانشگاه آسیایی این فهرست از آن کره جنوبی است و پس از موسسه پیشرفته علوم و فناوری کره، دانشگاه جیان‌توونگ شانگهای و دانشگاه علم و صنعت چین قرار دارند. دانشگاه سیتی هنگ‌کنگ در رده هفتم جای گرفته و دانشگاه فودان چین و دانشگاه علم و فناوری پوهانگ از کره پیش از موسسه علوم وایزن من رژیم صهیونیستی قرار گرفته‌اند. دانشگاه آزاد اسلامی نیز به عنوان نخستین نماینده ایران، جایگاه بیست‌وسوم آسیا RUR 2025 را از آن خود کرده است. پس از آن هم دانشگاه علوم پزشکی تهران در جایگاه ۳۱ کشورهای آسیایی RUR قرار دارد.

افت ۱۸ دانشگاه ایرانی در RUR ۲۰۲۵

مقایسه رتبه‌بندی امسال و سال گذشته RUR نشان می‌دهد تعداد دانشگاه‌های ایرانی در مجموع اضافه شده و از ۳۲ مورد به ۳۶ مورد افزایش یافته است. در رتبه‌بندی ۲۰۲۵، هفت دانشگاه یعنی دانشگاه جامع امام حسین(ع)، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، دانشگاه سیستان و بلوچستان، دانشگاه میبد، دانشگاه شهرکرد، دانشگاه علم و فرهنگ و دانشگاه صنعتی قم به چشم می‌خورند که در رتبه‌بندی سال گذشته حضور نداشتند. در بین دانشگاه‌های ایرانی روند تغییر جایگاه ۱۱ دانشگاه مثبت بوده و جایگاهی بهتر از سال گذشته از آن خود کرده‌اند. دانشگاه حضرت معصومه با ۴۳۶، دانشگاه علم و صنعت با ۱۰۸، دانشگاه تبریز با ۱۰۱، دانشگاه صنعتی اراک با ۹۷ و دانشگاه آزاد با ۹۶ پله تغییر جایگاه‌های بهتری نسبت به سال ۲۰۲۴ کسب کردند. در مقابل اما وضعیت برخی دانشگاه‌های دولتی نزولی و منفی بوده است. دانشگاه خواجه نصیر ۱۸۲، دانشگاه شهید بهشتی ۱۲۴ و دانشگاه صنعتی شریف ۱۲۲ بیشترین افت جایگاه را در رده‌بندی امسال تجربه کردند. در بین دانشگاه‌های مطرح کشور، دانشگاه صنعتی اصفهان و دانشگاه تهران هم به ترتیب با ۳۷ و ۳۵ پله افت در جایگاه‌های ضعیف‌تری نسبت به سال قبل قرار گرفتند. دانشگاه تهران که سال گذشته در جمع ۲۰۰ دانشگاه برتر قرار داشت امسال در جایگاه ۲۰۲ قرار گرفته و سومین دانشگاه ایرانی RUR است.

امتیازات جالب ایرانی‌ها در شاخص‌ها

RUR در چهار حوزه متفاوت عملکرد دانشگاه‌ها را محک می‌زند و نتایج آن را به شکل عمومی ارائه می‌کند. در حوزه آموزشی دانشگاه علوم پزشکی تهران با ۱۰۳/۹۹ امتیاز در جایگاه سوم جهان و نخست ایران قرار گرفته است. دانشگاه آزاد نیز دومین دانشگاه ایرانی و چهارمین دانشگاه از این حیث در جهان معرفی شده است. دانشگاه علوم پزشکی شیراز هم به عنوان سومین دانشگاه ایران از حیث آموزشی در جایگاه ۶۹ قرار دارد. از حیث پژوهش، دانشگاه تهران با ۴۹۹/۷۸ جایگاه نخست ایران و ۱۳۸ جهان را دارد. دانشگاه صنعتی شریف در پله بعدی ایران و ۲۵۲ جهان قرار گرفته است. و دانشگاه آزاد در رده سوم ایران و ۲۵۹ جهان ایستاده است. در محور تنوع جهانی دانشگاه آزاد با ۵/۶۳ امتیاز نخستین دانشگاه کشور و چهارصد و چهاردهمین دانشگاه دنیاست. دانشگاه تحصیلات تکمیلی صنعتی و فناوری پیشرفته کرمان در جایگاه دوم قرار گرفته و رتبه جهانی ۵۴۲ را از آن خود کرده است. دانشگاه امام حسین هم با حضور در جایگاه ۵۷۲، سومین دانشگاه کشور در این محور است. در محور پایداری مالی دانشگاه امام حسین رتبه نخست، دانشگاه باقرالعلوم رتبه دوم و دانشگاه علم و صنعت جایگاه سوم در ایران و به ترتیب ۱۵۵، ۲۱۲ و ۲۴۵ در جهان را کسب کردند.

۱۰ دانشگاه برتر رتبه‌بندی راوند ۲۰۲۵		
رتبه جهانی	نام دانشگاه	کشور
۱	دانشگاه هاروارد	ایالات متحده
۲	دانشگاه استنفورد	ایالات متحده
۳	مؤسسه فناوری کالیفرنیا	ایالات متحده
۴	مؤسسه فناوری ماساچوست (MIT)	ایالات متحده
۵	دانشگاه جانز هاپکینز	ایالات متحده
۶	دانشگاه ییل	ایالات متحده
۷	دانشگاه آکسفورد	بریتانیا
۸	دانشگاه پنسیلوانیا	ایالات متحده
۹	دانشگاه چینخوا	چین
۱۰	کالج سلطنتی لندن	بریتانیا

۳۰ دانشگاه نخست آسیا در رتبه‌بندی جهانی راوند ۲۰۲۵						
رتبه آسیایی	امتیاز	رتبه کشوری	لیگ	کشور	دانشگاه	رتبه جهانی
۱	۹۵,۵۹۱	۱	الماس	چین	دانشگاه چینخوا	۹
۲	۹۴,۷۶۳	۲	الماس	چین	دانشگاه پکینگ	۱۲
۳	۹۱,۳۴۴	۳	الماس	چین	دانشگاه جیجیانگ	۲۴
۴	۸۹,۸۵۵	۱	الماس	کره جنوبی	موسسه پیشرفته علوم و فناوری کره (KAIST)	۲۹
۵	۸۹,۲۷۱	۴	الماس	چین	دانشگاه جیاوتونگ شانگهای	۳۲
۶	۸۹,۰۰۲	۵	الماس	چین	دانشگاه علم و صنعت چین	۳۳
۷	۸۸,۷۲۹	۱	الماس	هنگ‌کنگ	دانشگاه سیتی هنگ‌کنگ	۳۴
۸	۸۸,۲۱۶	۶	الماس	چین	دانشگاه فودان	۳۸
۹	۸۷,۵۶۱	۲	الماس	کره جنوبی	دانشگاه علم و فناوری پوهانگ	۳۹
۱۰	۸۷,۲۹۲	۱	الماس	رژیم صهیونیستی	موسسه علوم و ایژمن	۴۳
۱۱	۸۶,۶۸۴	۱	الماس	تایوان	دانشگاه ملی تایوان	۴۶
۱۲	۸۶,۴۲۳	۷	الماس	چین	دانشگاه نانجینگ	۴۸
۱۳	۸۵,۱۰۱	۸	الماس	چین	دانشگاه تونگجی	۵۳
۱۴	۸۴,۷۷۴	۱	الماس	هند	موسسه فناوری هند، کاراگپور	۵۷
۱۵	۸۴,۵۵۸	۱	الماس	ژاپن	دانشگاه توکیو	۵۸
۱۶	۸۳,۶۳۳	۲	الماس	ژاپن	دانشگاه کیوتو	۶۴
۱۷	۸۳,۳۷۴	۳	الماس	ژاپن	دانشگاه توهوکو	۶۶
۱۸	۸۲,۹۶۷	۳	الماس	کره جنوبی	موسسه علم و فناوری گوانگجو	۷۲
۱۹	۸۲,۲۱۰	۹	الماس	چین	موسسه فناوری هاربین	۷۸
۲۰	۸۱,۷۶۷	۴	الماس	ژاپن	دانشگاه اوساکا	۸۴
۲۱	۸۱,۷۲۱	۵	الماس	ژاپن	موسسه فناوری توکیو	۸۵
۲۲	۸۱,۶۹۰	۱۰	الماس	چین	دانشگاه تیانجین	۸۶
۲۳	۸۰,۸۶۷	۱	الماس	ایران	دانشگاه آزاد اسلامی	۹۳
۲۴	۸۰,۸۱۳	۴	الماس	کره جنوبی	دانشگاه سونگ کیون کوان	۹۵
۲۵	۸۰,۵۸۰	۲	الماس	هند	موسسه فناوری هند، مدرس	۹۹
۲۶	۸۰,۴۱۴	۱۱	طلایی	چین	دانشگاه شیآن جیاوتونگ	۱۰۱
۲۷	۸۰,۱۴۶	۵	طلایی	کره جنوبی	دانشگاه ملی سئول	۱۰۶
۲۸	۷۹,۴۱۶	۱۲	طلایی	چین	دانشگاه نانکای	۱۱۲
۲۹	۷۹,۲۹۵	۶	طلایی	ژاپن	دانشگاه هوکایدو	۱۱۸
۳۰	۷۹,۱۲۷	۲	طلایی	رژیم صهیونیستی	دانشگاه تل‌آویو	۱۲۲

وضعیت دانشگاه‌های ایران در رتبه‌بندی جهانی راوند ۲۰۲۵					
رتبه ملی	لیگ	نام دانشگاه	رتبه جهانی ۲۰۲۵	رتبه جهانی ۲۰۲۴	میزان تغییر
۱	الماس	دانشگاه آزاد اسلامی	۹۳	۱۸۹	۹۶
۲	طلایی	دانشگاه علوم پزشکی تهران	۱۲۵	۱۳۱	۶
۳	نقره	دانشگاه تهران	۲۰۲	۱۶۷	۳۵-
۴	برنز	دانشگاه علم و صنعت ایران	۳۵۵	۴۶۳	۱۰۸
۵	برنز	دانشگاه علوم پزشکی شیراز	۳۷۱	۴۰۹	۳۸
۶	برنز	دانشگاه صنعتی شریف	۳۸۹	۲۶۷	۱۲۲-
۷	مس	دانشگاه تبریز	۴۲۲	۵۲۳	۱۰۱
۸	مس	دانشگاه علوم پزشکی کردستان	۴۴۰	۴۶۶	۲۶
۹	مس	دانشگاه علوم پزشکی قزوین	۴۴۵	۴۲۶	۱۹-
۱۰	مس	دانشگاه شهید بهشتی	۴۵۴	۳۳۰	۱۲۴-
۱۱	مس	دانشگاه جامع امام حسین (ع)	۴۹۴	-	-
۱۲	مس	دانشگاه صنعتی اصفهان	۴۹۷	۴۶۰	۳۷-
۱۳	جهان	دانشگاه علوم پزشکی ایلام	۵۴۰	-	-
۱۴	جهان	دانشگاه تحصیلات تکمیلی فناوری پیشرفته	۵۴۲	۴۶۵	۷۷-
۱۵	جهان	دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی	۵۹۳	۴۱۱	۱۸۲-
۱۶	جهان	دانشگاه اصفهان	۶۲۹	۶۲۱	۸-
۱۷	جهان	دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل	۶۲۴	۷۱۴	۴۰
۱۸	جهان	دانشگاه باقرالعلوم (ع)	۶۸۴	۶۹۴	۱۰
۱۹	جهان	دانشگاه حضرت معصومه (ص)	۶۹۵	۱۱۳۱	۴۳۶
۲۰	جهان	دانشگاه کاشان	۶۹۸	۶۴۲	۵۶-
۲۱	جهان	دانشگاه سیستان و بلوچستان	۷۲۹	-	-
۲۲	جهان	دانشگاه صنعتی اراک	۷۷۴	۸۷۱	۹۷
۲۳	جهان	دانشگاه مازندران	۸۱۴	۷۰۸	۱۰۶-
۲۴	جهان	دانشگاه الزهرا	۸۲۷	۷۸۴	۴۳-
۲۵	جهان	دانشگاه شهید باهنر کرمان	۸۴۱	۸۸۹	۴۸
۲۶	جهان	دانشگاه صنعت نفت	۸۵۳	۸۳۶	۱۷-
۲۷	جهان	دانشگاه میبد	۸۶۴	-	-
۲۸	جهان	دانشگاه کردستان	۸۷۴	۷۵۴	۱۲۰-
۲۹	جهان	دانشگاه ایلام	۹۰۰	۸۳۷	۶۳-
۳۰	جهان	دانشگاه شهرکرد	۹۱۵	-	-
۳۱	جهان	دانشگاه علم و فرهنگ	۹۴۹	-	-
۳۲	جهان	دانشگاه صنعتی قم	۹۸۰	-	-
۳۳	جهان	دانشگاه صنعتی کرمانشاه	۱۱۲۲	۱۰۴۶	۷۶-
۳۴	جهان	دانشگاه ولی عصر (عج) رفسنجان	۱۱۷۱	۱۰۹۱	۸۰-
۳۵	جهان	دانشگاه بین‌المللی امام رضا (ع)	۱۲۰۶	۱۱۲۰	۸۶-
۳۶	جهان	دانشگاه فناوری‌های نوین ویژه آمل	۱۲۱۹	۱۱۴۰	۷۹-